

GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Muzeum Pomorskie Armii Krajowej
i Wojskowej Służby Polek
ul. Podmurna 93, tel. 0048 56 65 22 186
e-mail: fapak@wp.pl; www.zawacka.pl
NIP 616 25 127; REGON 870562736
KRS 00000 41692
NREGON 1506 0000 0000 5002 0244

MEMORIAL

General Marii Wittek

Kontakt

Pauli Becker
Plesnica

BCH
partyzant

++

WILK Aniela

zam. Grzegorzek

3917/USK
1

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — # T. 3917/WSK
WILK Aniela
zam. Gzregorczyk

I/1. Relacja —

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora —

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację ✓ K. 8, s. 1-8.

III/1 — Materiały dotyczące rodziny relatora —

III/2 — Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 — Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III/4 — Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 — inne —

IV. Korespondencja ✓ K. 4, s. 4.

V. Nazwiskowe karty informacyjne ✓ 1

VI. Fotografie ✓ zob. II/1, II/3

II. Materiały uzupełniające relację:

- Paryż Becker „Bohaterowie dnia codziennego Aniela i Józef Guegorczyk” - Praca na konkurs „Uzbucimo - moje miejsce na ziemi”, Uzbucimo, 2008. Msp. (rydrukk Kowcy!). K. 8, s. 1-8. Fot.

Paweł Becker
ul. gen. Hallera 3/33
87 – 200 Wąbrzeźno

11 | 1

Bohaterowie dnia codziennego

Aniela i Józef Grzegorzcyk

Praca na konkurs „Wąbrzeźno – moje miejsce na ziemi”

Wąbrzeźno 2008

Wydaje się, że określenie „bohater” musi odnosić się do osoby, która bardzo wiele dokonała, uczestniczyła w wojnie lub dokonała rzeczy niezwykłych. Jest to po części prawda. Jednak tylko po części. Czasem słowo „Bohater”, „bohaterowie” pasuje do osób, które nigdy nie trafiły na pierwsze strony gazet, ale całe ich życie zasługuje na to by zostało opisane i przekazane dla następnych pokoleń. W tej pracy chciałem przybliżyć sylwetki moich Dziadków: Anieli i Józefa Grzegorzcyk. Okazuje się, że praca w Ochotniczej Straży Pożarnej, Kółku Rolniczym czy działalność w Kole Gospodyń Wiejskich też może być bohaterstwem. Działania na rzecz własnej wsi, domu, okolicy to też bohaterstwo. Moi Dziadkowie są więc Bohaterami. Bohaterami dnia codziennego.

Aniela Grzegorzcyk (nazwisko rodowe Wilk) urodziła się 24 sierpnia 1920 roku we wsi Chałupki Sieczkowskie w województwie kieleckim. Była czwartym z siedemnastki dzieci Jana i Wiktorii Wilk (zd. Majka). Pochodziła z trojaczków, ale jako jedyna przeżyła poród. Uczęszczała do szkoły w Tuczępach, gdzie ukończyła 5 klas. Na kielecczyźnie spędziła całe dzieciństwo. Przed wojną pracowała jako pomoc domowa w Kargowie. Przez 12 lat okresu międzywojennego Jan Wilk pełnił funkcję sołtysa wsi. Jako jedyni we wsi posiadali też zegarek, nastawiany wg dźwięku dzwonów w kościele św. Wojciecha w Kargowie.

Wrzesień 1939 roku zastał ją w Warszawie, gdzie pracowała jako pokojówka. W czasie wojny, cała rodzina została przymusowo przesiedlona. Aniela cały czas działała w partyzantce, jako łączniczka i sanitariuszka w lesie grzymalskim. Potem Aniela wyjechała do Sandomierza, gdzie w 1944 roku znalazła pracę jako jedna z ośmiu kobiet w kuchni wojewódzkiej. Zarobione pieniądze wysyłała do rodziców i dziesiątki rodzeństwa (siedmioro zmarło w dzieciństwie) i jako jedyna ich utrzymywała.

Aniela Grzegorzcyk, lata 90te; w tle gospodarstwo w Płużnicy

Józef Grzegorzcyk urodził się 25 sierpnia 1922 roku we wsi Kołaczkowice w województwie kieleckim. Był najmłodszym synem Józefa

Aniela Grzegorzczak, lata 90te; w tle gospodarstwo w Płużnicy

Grzegorzycy i Katarzyny z Wierzbickich. W młodości uczył się za krawca (za tamtych czasów zawód dający utrzymanie, nie każdego stać było na posyłanie dzieci na naukę). Od 1 stycznia 1942 roku do 20 stycznia 1945 roku brał udział w działaniach organizacji Bataliony Chłopskie. W jego domu mieściło się dowództwo oddziału Bataliony Chłopskie. Brał udział w ataku na więzienie w Pińczowie, działał jako łącznik. 8 grudnia 1942 roku został aresztowany w Kołczkowicach przez wojska niemieckie i osadzony w więzieniu w Słupi. W marcu 1943 roku został przeniesiony do karnego obozu młodzieżowego w Jedlni k. Radomia. Został z niego zwolniony 8 grudnia 1943 roku, równo rok po aresztowaniu. Przeniósł się wtedy do Sandomierza, gdzie zaczął pracę jako strażnik więzienny.

Za działania wojenne został wielokrotnie odznaczany:

- 1973 – Odznaka Grunwaldzka
- 1975 – Medal Zwycięstwa i Wolności
- 1984 – Krzyż Partyzancki
- 1995 – Odznaka weterana walk o niepodległość
- 1997 – Krzyż Batalionów Chłopskich

Józef Grzegorzycy, lata 90te

Józef Grzegorzczak, lata 90te

Poznali się więc w Sandomierzu. Ona pracowała w kuchni wojewódzkiej, on – jako strażnik więzienny. Więźniowie zmuszani byli do pomocy w kuchni, a on dozorował ich pracę. I tak się poznali.

Ówczesny wojewoda lubelski, Maślanka, w związku z przejściem frontu zmuszony był jechać w kierunku Warszawy. Przed wyjazdem dał 10 osobowej grupie (8 mężczyzn i 2 kobiety) w tym Anieli przydział na dowolne gospodarstwo na terenie powiatu wąbrzeskiego na Pomorzu. Aniela szła pieszo z Sandomierza do powiatu wąbrzeskiego w czasie, gdy dookoła toczyły się walki hitlerowców z Armią Czerwoną. Grupa dotarła do powiatu w lutym 1945 roku. Na miejscu Urząd ziemski proponował im kolejno wsie Książki, Łopatki i Płużnica. Grupa przesiedleńców zdecydowała się osiedlić w tej ostatniej. Dokładana data przyścia do Płużnicy to 17 lutego 1945 roku.

Wojna jeszcze nie była zakończona, obawiano się masowych wysiedleń z Ukrainy i okolic Lwowa. Dlatego też, nadawane gospodarstwa mogły obejmować tylko 7 ha. Ponieważ Aniela objęła dwa gospodarstwa, dla siebie i rodziców, liczyły one razem 15 ha. Objęte gospodarstwo należało wcześniej do Niemca, Maxa Weber'a, nadal jednak mieszkała tu wdowa po nim – Meta Weber z adoptowaną córką – żydówką. Początkowo pracowała na plebani, potem została wysiedlono i ślad po niej zaginął. Pierwszy dom stał na uboczu wsi, w kierunku na Ostrowo, niedaleko parafialnego kościoła św. Małgorzaty.

W tym czasie dochodziły wieści z rodzinnej Kielecczyny – uciekające wojska hitlerowskie, a za nimi sowiecki spaliły wieś Chałupki, w tym także dom Wilków. Nie spełniły się słowa Wiktorii: *front i wojna przejdzie przez dworce, duże miasta a nas spokojnie ominie*. Aniela postanowiła sprowadzić całą rodzinę na Pomorze.

W sierpniu Aniela została delegatką na spotkanie mające miejsce w Wąbrzeźnie, po powrocie na podwórzu domu czekał na nią Józef, miało to miejsce pod koniec sierpnia 1945 roku.

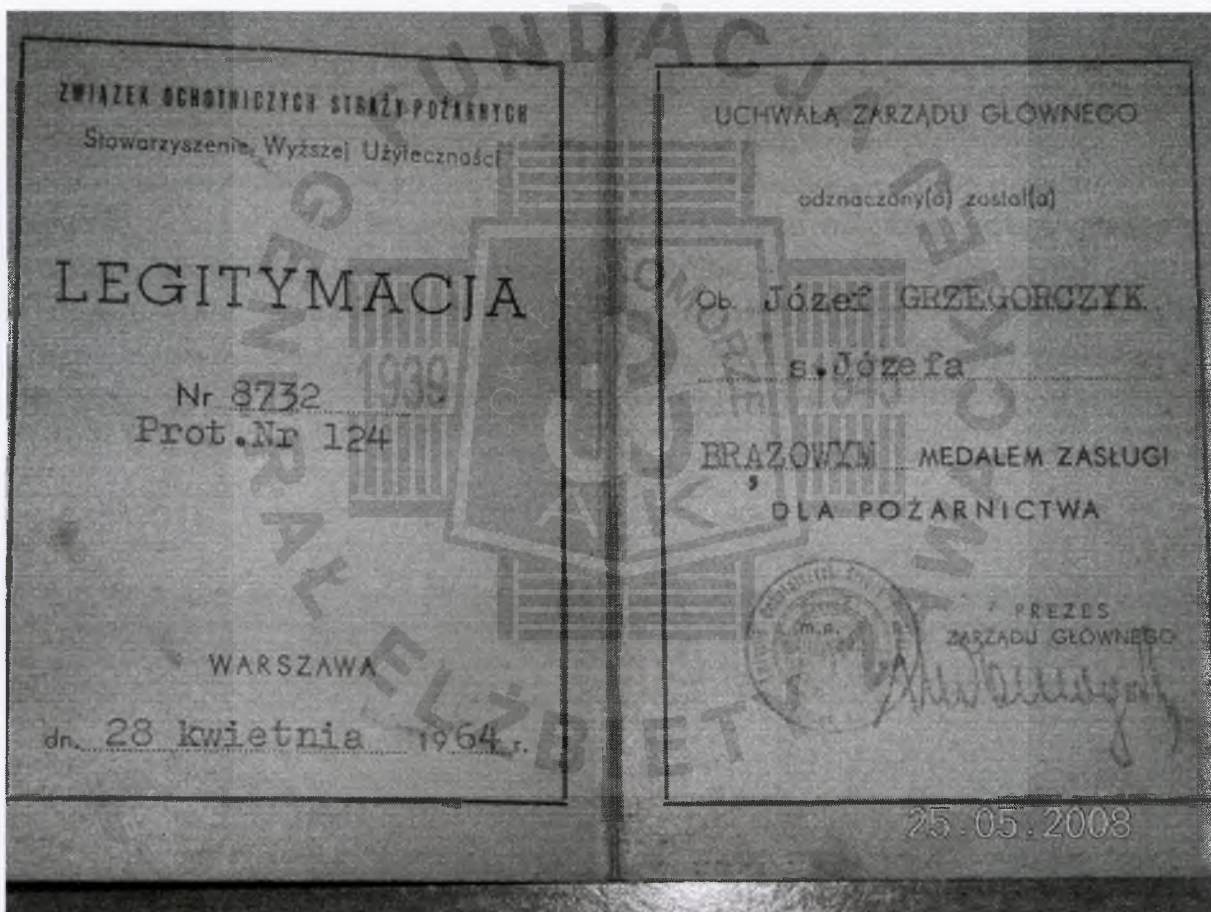
Pojechali w rodzinne strony, by tam wziąć ślub. Ślub miał miejsce 22 września 1945 roku. Łatwo policzyć, że razem są już 63 lata.

Ich młodość przypadła na lata wojny, są przykładem ludzi z pokolenia Kolumbów. Oboje brali udział w działaniach partyzanckich, on – jako żołnierz, ona jako łączniczka i sanitariuszka. 20 listopada 2000 roku prezydent RP Aleksander Kwaśniewski mianował ich do rangi podporucznika Wojska Polskiego.

Lata wojny wykształciły u obu duży patriotyzm. Józef wszystkie dzieci i wnuki uczył prostego wierszyka „Kto ty jesteś? Polak mały”.

Rozpoczęło się życie powojenne, związane z zakładaniem gospodarstwa rolnego, odbudowywania struktur administracyjnych i społecznych. Aniela i Józef czynnie w tym uczestniczyli.

Józef bardzo aktywnie działał w Ochotniczej straży Pożarnej w Płużnicy, reaktywowanej w 1945 roku. Wielokrotnie brał udział w zawodach strażackich. W okresie tym OSP Płużnica należała do najlepszych w powiecie, to jej najczęściej przypadały zwycięstwa w takich zawodach. Często uczestniczył w akcjach. Zdarzało się, że potrafił pozostawić konie na polu, gdy słyszał głos syreny strażackiej. Remiza strażacka znajdowała się tuż obok domu Grzegorzyców, została jednak rozebrana w 1988 roku. Kronika strażacka OSP Płużnica wymienia Józefa Grzegorzycyka wśród najbardziej zasłużonych strażaków po 1945 roku. W 1964 roku został odznaczony brązowym medalem zasługi Dla Pożarnictwa.

Legitymacja dotycząca otrzymania medalu za zasługi dla pożarnictwa

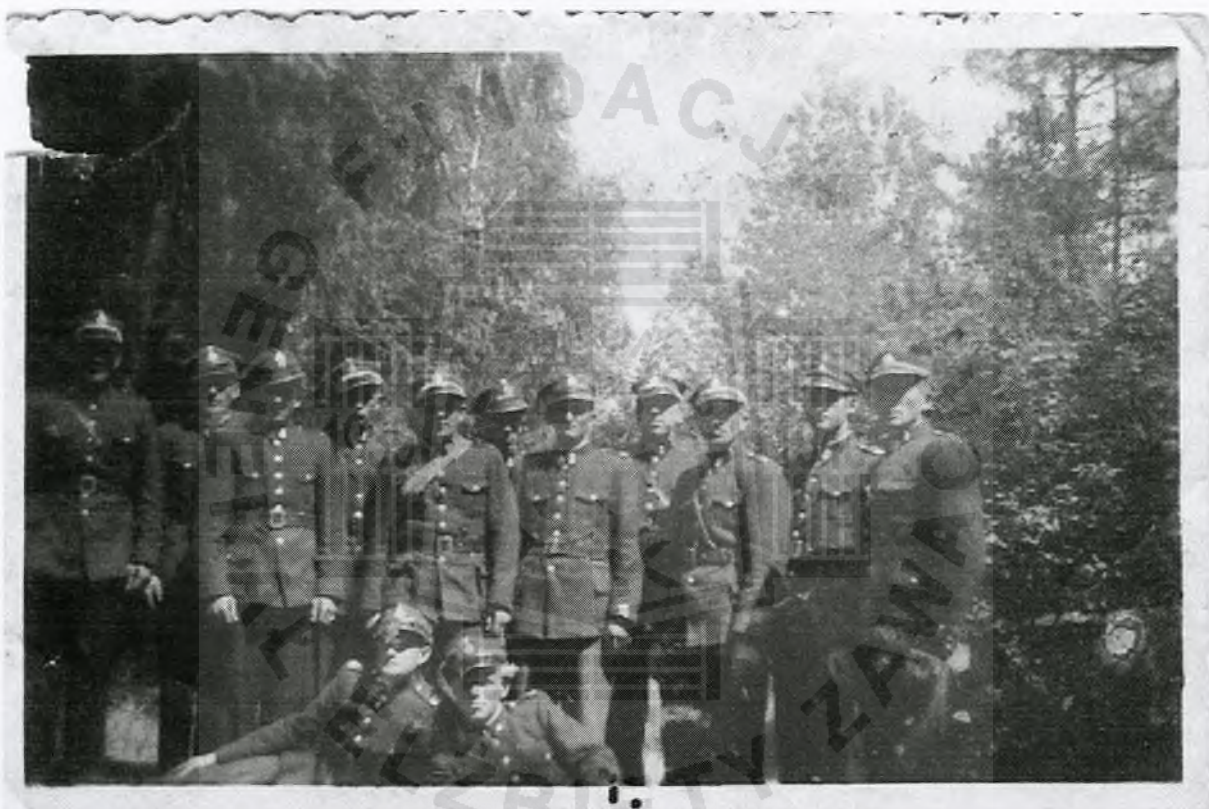
OSP Płużnica, lata 40te

Józef był też jednym z założycieli Związku Ludowego w Płużnicy, które założone zostało w 1945 roku.

Bardzo aktywnie działał w Kółku Rolniczym, w którym był skarbnikiem w latach 1970 – 1982. Był w to bardzo zaangażowany, często jeździł kilka kilometrów rowerem do Lisewa, gdzie również zbierał składki i opłaty związane z działalnością Kółka.

22 marca 1951 roku powołana do życia została spółdzielnia produkcyjna „Chłopska Droga”. Józef i Aniela zapisali się do niej. Cała spółdzielnia mieściła się na terenie dawanych Augustynek (do 1945 osobna wieś, potem włączona w struktury administracyjne Płużnicy). W 1952 roku Aniela uzyskała tytuł Przewodnicy Pracy. Spółdzielnia rozwiązała się w 1957 roku pod wpływem „odwilży październikowej”.

Aniela działała z kolei w strukturach Koła Gospodyń Wiejskich. Koło dbało o zaopatrzenie spożywcze różnego rodzaju imprez: obchodów 22 lipca, dożynek, świąt szkolnych.

OSP Płużnica, lata 40te

Koło Gospodyń Wiejskich w Płużnicy, 1961 rok

Aniela i Józef mieli troje dzieci: Stanisława, Krystynę i Henrykę.
Doczekali się także czwórki wnuków i piątki prawnuków.

Koło Gospodyń Wiejskich w Płużnicy, 1961 rok

IV. Korespondencja:

- 2. lipca 2009 - e-mail Pawła Becker do Fund. Wydruk korp. i 4 wóś do odpisania (A. Rojewska). K. 1, s. 1.
- 3. lipca 2009 - e-mail A. Rojewskiej do Pawła Beckera - wydruk korp. K. 1, s. 2.
- 4. lipca 2009 - e-mail Pawła Beckera do Fundacji (za wiadomości o śmierci Anieli Guegorczyk). Wydruk korp. K. 1, s. 3.
- 8. lipca 2009 - list (e-mail) A. Derandowskiej do Pawła Beckera. Wydruk korp. K. 1, s. 4.

17/1

Wydrukowane ze stron: poczta.wp.pl

Data: Czwartek, 2 Lipca 2009 11:01
Od: Paweł Becker <paulus308@wp.pl>
Do: <fapak@wp.pl>
Temat: Aniela Grzegorzcyk
Załączniki: Bohaterowie 2.doc (11,34 MB) USUŃ

FUNDACJA
 "Archiwum i Muzeum **DRUKUJ**
 Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek"
 w Toruniu

Wpłynęło dnia: 2.07.2009
 L. dz. 737 / 2054-12/0

Załączniki: .....
 Referent: .....

Witam, przesyłam pracę o Anieli Grzegorzcyk. Kilka miesięcy temu już obiecałem to zrobić, przepraszam, że robię to dopiero teraz. Pracę przesyłam w takiej formie, w jakiej została zgłoszona na tamten konkurs.

Paweł Becker

Koncert Tracy Chapman! Przyjedź do Sopotu!
 5 lipca w ramach jubileuszu stulecia Opery Leśnej.
 Wejdź! <http://klik.wp.pl/?adr=http%3A%2F%2Fcorto.www.wp.pl%2Fas%2Fchapman.html&sid=784>

Szanowny Panie,

Tęsknię do Pani

Serdecznie dziękujemy za przysłane materiały, na podstawie których w bibliotece Archiwum NSK została założona teledokumentacja na temat Aniela Wilk z m. Grzegorzcyk nr. inwentarza 3917/NSK. Cieszymy się z nawiązaniem kontaktu z Fundacją gen. Elżbiety Łeśnej. Zapraszamy

Z szacunkami
 Anna Rojalska

Pw Enge

056/

10/2

DRUKUJ

Wydrukowane ze stron: poczta.wp.pl

Data: Piątek, 3 Lipca 2009 12:30**Od:** <fapak@wp.pl>**Do:** Paweł Becker <paulus308@wp.pl>**Temat:** Odp: Aniela Grzegorzcyk

Szanowny Panie,
Serdecznie dziękujemy za przysłane materiały, na podstawie których w dziale Archiwum WSK została założona teczka osobowa na nazwisko Aniela Wilk zam. Grzegorzcyk nr inwentarzowy 3917/WSK. Cieszymy się z nawiązanego kontaktu z Fundacją gen. Elżbiety Zawackiej. Zapraszamy. w Fundacji od poniedziałku do piątku od 9 do 14 można bezpłatnie zobaczyć wystawę poświęconą gen. prof. Elżbiecie Zawackiej.
Pozdrawiamy i życzymy dużo zdrowia dla rodziny Grzegorzcyków.
Z wyrazami szacunku

Anna Rojewska
Fundacja generał Elżbiety Zawackiej
ul. Podmurna 93
87-100 Toruń
tel.056/65-22-186

Dnia 2-07-2009 o godz. 11:01 Paweł Becker napisał(a):

- > Witam, przesyłam pracę o Anieli Grzegorzcyk. Kilka miesięcy temu już
- > obiecałem to zrobić, przepraszam, że robię to dopiero teraz. Pracę
- > przesyłam w takiej formie, w jakiej została zgłoszona na tamten konkurs.
- >
- > Paweł Becker
- >
- > -----
- > Koncert Tracy Chapman! Przyjedź do Sopotu!
- > 5 lipca w ramach jubileuszu stulecia Opery Leśnej.
- > Wejdź!
- > <http://klik.wp.pl/?adr=http%3A%2F%2Fcorto.www.wp.pl%2Fas%2Fchapman.html&sid=784>

Marcin Gortat w Polsce!

Zobacz szczegóły:

http://klik.wp.pl/?adr=http%3A%2F%2Fcorto.www.wp.pl%2Fas%2Fsport_gortat.html&sid=783

IV/3

WIRTUALNA POLSKA

Wydrukowane ze stron: poczta.wp.pl

Data: Sobota, 4 Lipca 2009 14:19

Od: Paweł Becker <paulus308@wp.pl>

Do: fapak <fapak@wp.pl>

Temat: Odp: Aniela Grzegorzcyk - Uzupelnienie

Chciałbym odnośnie osoby Aniela Grzegorzcyk dodać jedną informację, która nie znalazła się w pracy - Aniela Grzegorzcyk zmarła 17 kwietnia 2009 roku w Wąbrzeźnie, została pochowana w Płużnicy.

Paweł Becker

Atrakcyjne nagrody za Twój głos! Wykorzystaj szansę!

<http://klik.wp.pl/?adr=http%3A%2F%2Fcorto.www.wp.pl%2Fas%2Fbadanie07.html&sid=786>

FUNDACJA
"Archiwum i Muzeum Pomorskie
Armii Krajowej oraz Wojska
w Toruniu" **DRUKUJ** Szczyt Polek

Wpłynęło dnia: 6.07.2009
L. dz. 742 / 152-47/09

Załączniki:
Referent:

14/4

WIRTUALNA POLSKA

DRUKUJ

Wydrukowane ze stron: poczta.wp.pl

Data: Środa, 8 Lipca 2009 11:02

Od: <fapak@wp.pl>

Do: Paweł Becker <paulus308@wp.pl>

Temat:

Panie Pawle,
Może zachowały się jakieś dokumenty dotyczące Pańskiej Babci?
Chcielibyśmy wzbogacić Jej teczkę osobową w naszym archiwum. Bardzo prosimy choć o skany, czy kserokopie dokumentów dot. służby w czasie II wojny światowej (oświadczenia świadków etc.), albo też zdjęcia z lat okupacji bądź współczesne.

Z poważaniem
Anna Lewandowska
Fundacja Generał Elżbiety Zawackiej
ul. Podmurna 93
87 - 100 Toruń

Zmysłowa, odważna i niebezpieczna...

Wystylizuj się na MEGAN FOX i wygraj karnet do kina na całe lato.

<http://klik.wp.pl/?adr=http%3A%2F%2Fcorto.www.wp.pl%2Fas%2Ftransformersblog.html&sid=787>

J. 3917/WSK

BCH
Partyzant

++

WILK Aniela

zam. Gregorczyk

v. Nazwiskowe karty informacyjne: 1.

J. 3917/WSK

BCH
Partyzant

++
WILK Aniela

zam. Gregorczyk

Dr. Paweł Becker „Bohaterowie
dnia codziennego”, Aniela i
prof. Gregorczyk”, Warszawa
2008.

- Korespondencja Pawła Becker
z Fund.

P- Rojel 2015

WILK Aniela